

Nr 448

Av herr **Kollberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till Svenska turisttrafikförbundet.*

Det torde icke råda några delade meningar om nödvändigheten av fortlöpande upplysningsverksamhet i utlandet angående vårt land. Det anseende, som Sverige under årens lopp förvärvat i utlandet och som under hand utsträckts till allt avlägsnare delar av världen, utgör en betydande tillgång. Det är ett angeläget allmänt samhällsintresse att underhålla och öka denna vår goodwill. En rationellt bedriven vederhäftig upplysningsverksamhet är ett villkor för framgång i dessa strävanden. Samtidigt är en sådan verksamhet nödvändig för att göra vårt land bättre känt som turistmål.

Icke minst påfrestningen på vår valutaställning ger oss anledning att vidtaga alla rimliga åtgärder för en ökning av turisttrafiken.

Upplysning i utlandet om Sverige förmedlas för närvarande efter flera olika linjer. Av väsentlig betydelse är det arbete, som på detta område utföres av våra exportindustrier och andra företag med utländska kontakter. Mera officiell karaktär har den upplysningsverksamhet, som bedrivs av Svenska turisttrafikförbundet och Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet. Turisttrafikförbundet har till uppgift att i största möjliga mån verka för en ökning av turisttrafiken från utlandet, medan Svenska institutets verksamhet syftar till att till gagn för Sveriges kulturella, sociala och ekonomiska förbindelser med utlandet samordna och stödja upplysningsverksamheten om Sverige i utlandet. Enligt vad vi erfarit bedrivs mellan dessa båda organisationer ett visst samarbete för undvikande av dubbelarbete.

Organisationernas verksamhet finansieras delvis genom statsmedel men bygger i stor utsträckning på enskilda bidrag.

I årets statsverksproposition nämner chefen för handelsdepartementet under punkt 109 i tionde huvudtiteln, att Turisttrafikförbundet hemställt om uppräknig av nu utgående statsbidrag till förbundet, 500 000 kronor, med 400 000 kronor till 900 000 kronor. Handelsministern uttalar, att enligt hans mening Turisttrafikförbundets upplysningsverksamhet i syfte att

främja den utländska turisttrafiken till Sverige är av stort värde för landet. Han säger sig emellertid inte kunna tillstyrka någon höjning av bidragsanslaget till förbundet och förordar, att anslaget för budgetåret 1956/57 uppföres med oförändrat belopp, 500 000 kronor.

Under punkt 15 i tredje huvudtiteln föreslår ministern för utrikes ärendena att statsbidraget till Svenska institutet för budgetåret 1956/57 skall bestämmas till 672 500 kronor. Institutet har anhållit om statsbidrag för nämnda budgetår med 846 900 kronor.

Med tanke på vikten och omfattningen av de arbetsuppgifter som ankommer på Turisttrafikförbundet och Svenska institutet måste de belopp, som Kungl. Maj:t finner sig böra föreslå för finansiering av dessa organisationers verksamhet, anses i och för sig skäligen blygsamma. I själva verket arbetar organisationerna också med otillräckliga resurser. För att i någon mån belysa konsekvenserna av medelsknappheten kan följande anföras.

För Turisttrafikförbundet medför medelsbristen framför allt otillräckliga möjligheter att bedriva upplysningsverksamhet. Man får som regel nöja sig med att försöka tillfredsställa den omedelbara efterfrågan efter informationsmaterial. Förbundet har ej några möjligheter till den lika viktiga *aktiva* verksamheten att stimulera potentiella turister till sverigebesök.

Förbundets publikationsmaterial är helt otillräckligt. Medan utlandets broschyrer tenderar att bli allt mer luxuösa och påkostade i utformningen, får förbundet förenkla sitt material så mycket som möjligt. Särskilt illa tillgodosedda i fråga om informationsmaterial är bilturisterna, vilket med tanke på den kraftiga utvecklingen på detta område är ytterst beklagligt. Belysande för situationen är, att förbundet ej kan disponera mer medel för affischer än att det räcker till i genomsnitt en affisch per år. Bristen på publikationsmaterial gör att de utländska resebyråernas intresse för Sverige minskas, då man härigenom lätt bibringas den uppfattningen, att vi ej är så angelägna att få hit turister. En liknande följd har den synnerligen otillräckliga tillgången på för turistpropaganda lämpligt filmmaterial.

Denna medelsknapphet är ytterst allvarlig, ej minst med tanke på att förbundet med nuvarande tillgångar kan komma att se sig nödsakat att göra nedskärningar i sin utlandsorganisation, vilket bl. a. skulle drabba den redan nu i jämförelse med den internationella standarden på området begränsade distributions- och kontaktapparaten utomlands.

Orsaken till att kraven på bidrag ökat är automatiska utgiftsstegringar på olika områden av förbundets verksamhet. Förbundet har icke erhållit tillräcklig kompensation för inträffade prisstegringar, varför kostnadsökningar av detta slag måste täckas med en begränsning av verksamheten.

Det förhållandet att de statliga bidragen ej är tillräckliga får även den olyckliga konsekvensen, att medelsanskaffningen från enskilt håll försvåras. Den starka begränsningen i verksamheten, som framtvings av medelsbristen, medför nämligen att intresset från allmänhetens sida minskas, och i samma mån som det blir svårare att få bidrag från enskilda företag och or-

ganisationer blir det nödvändigt att än starkare begränsa arbetsuppgifterna.

Vad som här sagts om Turisttrafikförbundets medelsförsörjning gäller i princip även för Svenska institutets del. Institutet bedriver sin verksamhet på många olika områden. Man har egna utlandsavdelningar i vissa länder. Lektoratverksamheten vid utländska universitet står under institutets ledning. Institutet handhar stipendiatutbytet med utlandet, bedriver kurser för utlänningar i Sverige och för svenskar i utlandet, har att mottaga studiegrupper och enskilda specialbesökare, organiserar utställningar, förser utlandet med upplysningsfilmer, ger ut publikationer m. m. Därest de ekonomiska förutsättningarna för institutets arbete icke skulle komma att förändras, kan detta leda till att institutet hellre än att på en mängd olika områden bedriva ett otillräckligt och ur vissa synpunkter otillfredsställande arbete måste välja att nedlägga vissa delar av sin verksamhet för att med större styrka kunna koncentrera sig på de övriga. Endast en förstärkning av de ekonomiska resurserna kan göra det möjligt för institutet att fortsätta efter i huvudsak samma grunder som hittills. Det ytterligt beklagansvärda i en inskränkning av institutets verksamhet behöver ej närmare beröras.

Ett område på vilket Svenska institutet haft alldeles särskilt svårt att följa med i utvecklingen är filmverksamhetens. Filmens betydelse för upplysningsarbetet har med åren blivit alltmer dominerande. Desto mera bekymmersamt är det att institutets filmmaterial är såväl kvalitativt som kvantitativt helt otillräckligt. Härvid är att märka, att nya filmer numera oftast framställes i färg, då filmer i svart och vitt icke längre har tillräckligt propagandavärde. Man har för närvarande ingen möjlighet att finansiera den dyrare färgfilmsproduktionen. Den sålunda av medelsbristen framtungna passiviteten på upplysningsfilmens område är beklaglig, icke minst med tanke på att man därigenom ej har möjlighet att effektivt utnyttja den massvisning av film, som televisionen möjliggör.

Det angelägna i institutets ökade medelsbehov observerades av statsutskottet vid 1955 års riksdag. Vid behandlingen av motioner om ökat anslag till institutet förutsatte nämligen utskottet "att Kungl. Maj:t tager denna fråga under noggrant övervägande".

Utvecklingen på här berörda område går raskt framåt. Den internationella turismen växer oavbrutet. Så har resandeströmmen från utomnordiska länder till Sverige fördubblats sedan 1950 och nästan fyrdubblats jämfört med de största turiståren under 1930-talet. Under senare år har det internationella kulturutbytet i många hänseenden intensifierats. Allt fler länder har visat intresse för att få kulturella kontakter med Sverige; detta gäller icke minst länder utanför det europeiska kulturområdet. Samtidigt har kontakterna blivit livligare med de områden, med vilka vi traditionellt samarbetat. Detta är icke enbart någon svensk företeelse. Minskningen av avstånden och den ökade rörlighet, som inträtt sedan det andra världskrigets efterverkningar försvunnit, har överallt skapat större intresse för internationella kontakter

på både det ekonomiska och kulturella området. Det har funnits många tillfällen att konstatera den vikt, man i andra länder fäster vid det internationella samarbetet och som bl. a. tar sig uttryck i att man där anslår mycket större summor än Sverige till allmän kulturpropaganda och goodwill-skapande verksamhet.

I belysning av det tidigare sagda medför de nämnda utvecklingstendenserna att vi snarast måste taga ställning till de samhällseliga intressena på detta område och med utgångspunkt härifrån vidtaga påkallade åtgärder. Upplysningsverksamheten får ej bedrivas under osäkra ekonomiska betingelser. De för verksamheten ansvariga måste för att bäst kunna utnyttja tillgängliga resurser ha möjlighet att planera på längre sikt. Det är därför av vikt att klarhet vinnes om riktlinjerna för den statliga investeringsverksamheten, då det gäller upplysningsarbetet i utlandet.

Under åberopande av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av punkten 109 i tionde huvudtiteln måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning om det allmännas inställning till frågan om upplysningsverksamheten i utlandet angående Sverige och förslag till de åtgärder som befinnes påkallade för ett utvidgat tillgodoseende av samhällsintressena på detta område, speciellt med hänsyn till de stegrade internationella anspråken.

Stockholm den 25 januari 1956

Gustaf Kollberg

C. W. Carlsson

Carl Christenson
i Malmö

Nils Nestrup